

Landschappelijke inpassing Orvelterveld 3 in Orvelte

In het kader van uitbreiding van het agrarisch bouwblok

Colofon

Landschappelijke inpassing Orvelterveld 3 in Orvelte

Uitgevoerd door:
Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: Van Westreenen
Contactpersoon: dhr. B. Wopereis

Projectnummer en versie: 588, versie 1.1		Status: definitief
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise	Rapportdatum: 16-7-2015
Ligging projectgebied: Orvelterveld 3 in Orvelte		

Correspondentieadres:
Postbus 206
7480 AE Haaksbergen
info@natuurbankoverijssel.nl

@natuurbankOverijssel

1. Inleiding

De Gunnink heeft concrete plannen om een bestaand gemengd bedrijf uit te breiden met een vrij uitloopstal. Vanwege bedrijfseconomische overwegingen wordt deze nieuwe stal aan de overzijde van het bestaande bedrijf op het adres Orvelterveld 3 in Orvelte gebouwd. Natuurbank Overijssel is gevraagd om de nieuwbouw landschappelijk in te passen middels een erfinpassingsplan.

Voorliggend rapport beschrijft de landschappelijke inpassing van de bedrijfsuitbreiding. Op basis van een analyse van de ruimtelijke kwaliteit, het omringende landschap, bodem en water wordt een inrichtingsplan gepresenteerd. Het rapport wordt afgesloten met een hoofdstuk waarin concrete adviezen voor inrichting en beheer van de nieuwe beplanting wordt gegeven.

2. Beschrijving van het plangebied

2.1. Locatie

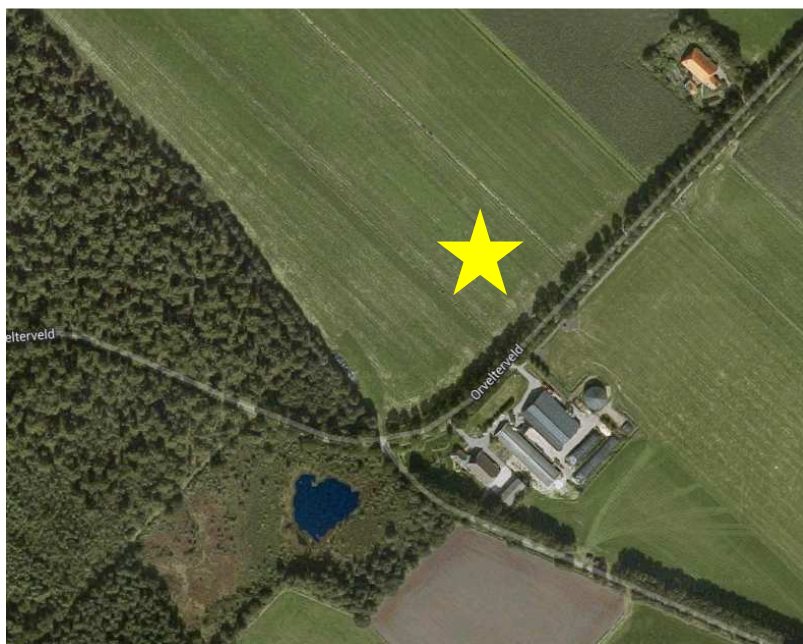
Het plangebied ligt ten noordwesten van het huidige bedrijf welke gevestigd is op het adres Orvelterveld in Orvelte. Het ligt circa 2 kilometer ten noordoosten van de kern Orvelte. Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied met de cirkel aangeduid.

Globale ligging van het plangebied.

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat nu nog uit agrarische cultuurgrond, tijdens het veldbezoek in gebruik als grasland t.b.v. de melkveehouderij. Het grenst aan de zuidoostzijde aan een gemengd agrarisch bedrijf met melkvee en kippen. Aan de zuidzijde grenst het aan (naald)bos, aan de overige zijden aan agrarische cultuurgrond. Langs de ontginningsweg staan laanbomen (zomereiken).

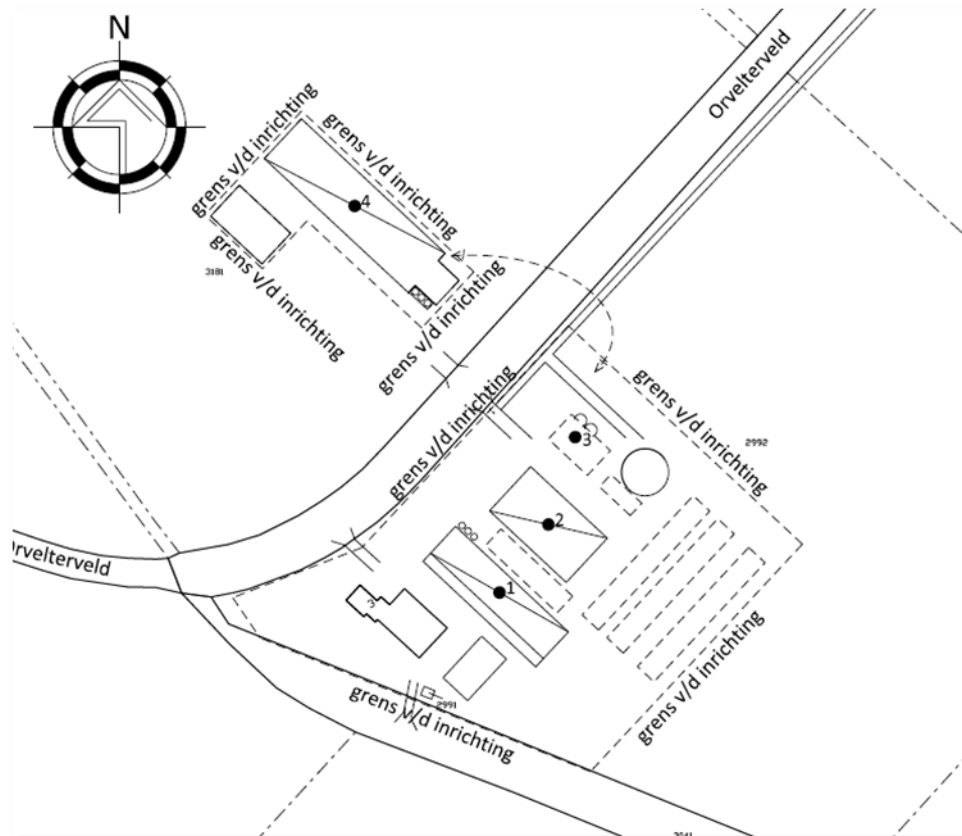
Detailopname van het plangebied en de directe omgeving. De nieuwbouwlocatie wordt met de gele ster aangeduid.

Op onderstaande foto's wordt het plangebied weergegeven.

3. Voorgenomen activiteit

Initiatiefnemer heeft concrete plannen voor de nieuwbouw van een zgn. vrij-uitloop-stal. Deze wordt gebouwd aan de noordzijde van de Orvelterveld. Op onderstaande afbeelding een concept plattegrond van de nieuwe situatie. De schuur aan de oostzijde, wordt verschoven richting weg. Om de bouw mogelijk te maken worden geen gebouwen gesloopt.

4. Landschap

4.1 Algemeen

Het plangebied ligt, zoals de naam 'Orvelterveld' doet vermoeden, in een jong heideontginningslandschap. Rondom het plangebied liggen verspreid nog heidevelden en voormalige 'woeste gronden', al dan niet ingeplant of begroeid met natuurlijke opslag. Het jonge ontginningslandschap kenmerkt zich door de lange rechte ontginningswegen en de grote en rationele blokverkaveling met een fijnmazig netwerk van sloten en greppels. Boerderijen liggen verspreid langs de ontginningswegen, meestal met de voorzijde aan de wegzijde met de schuren en stallen aan de achterzijde. Het landschap bestaat uit een afwisseling van heide-bos en open agrarisch cultuurland. Kavelgrensbeplanting ontbreekt nagenoeg volledig in het landschap rondom het plangebied.

Kenmerkende eenheden die horen bij de jonge veldontginningen zijn:

- agrarische bebouwing langs wegen
- boscomplexen
- beplanting langs wegen

- blokvormig en geometrische verkaveling
- grootschalig karakter
- open ruimte

Het grootste deel van de jongere ontginningen op het plateau dateert uit het begin van de 20e eeuw. Het zijn relatief grote gebieden die op planmatige wijze zijn ontgonnen. De kavelrichting was veelal een voortzetting van de bestaande grenzen in de omgeving. Er is een min of meer blokvormig wegenpatroon uitgezet met daarbinnen meerdere blokvormige kavels voor een goed landbouwkundig gebruik. Ze worden van elkaar gescheiden door sloten en afrasteringen. Er zijn geen houtwallen aangelegd.

Binnen het patroon van doorgaande wegen ligt een fijnmazig patroon van zandwegen. Bebouwing ligt langs de wegen, waar ook de beplanting staat. Overheersend is het grootschalige en open karakter. Voorbeelden zijn het Spieringerveld en het daarop aansluitende Westerhaar en delen van het Oosterse Veld, het Drijberse Veld, het Scharreveld, het Westersche Veld en het Hijkerveld. Onder invloed van de oude wegen, essen, bosgebieden of heidevelden buigen de blokvormige kavel- en wegenpatronen af. Door onder andere wegeaanleg met begeleidende beplanting, kanaalbeplanting, de aanleg van nieuwe houtsingels en bosjes, de bouw van recreatiecomplexen en aanplant van populierenbossen is de oorspronkelijk open karakteristiek verdwenen. Voor een groot deel zijn de jongere ontginningen bebost. Vrijwel de gehele noordelijke rand van de gemeente wordt gevormd door uitgestrekte boscomplexen. In de bossen liggen de buitenplaatsen Dennenrode en Hooghalen die geheel in de omgeving opgaan.

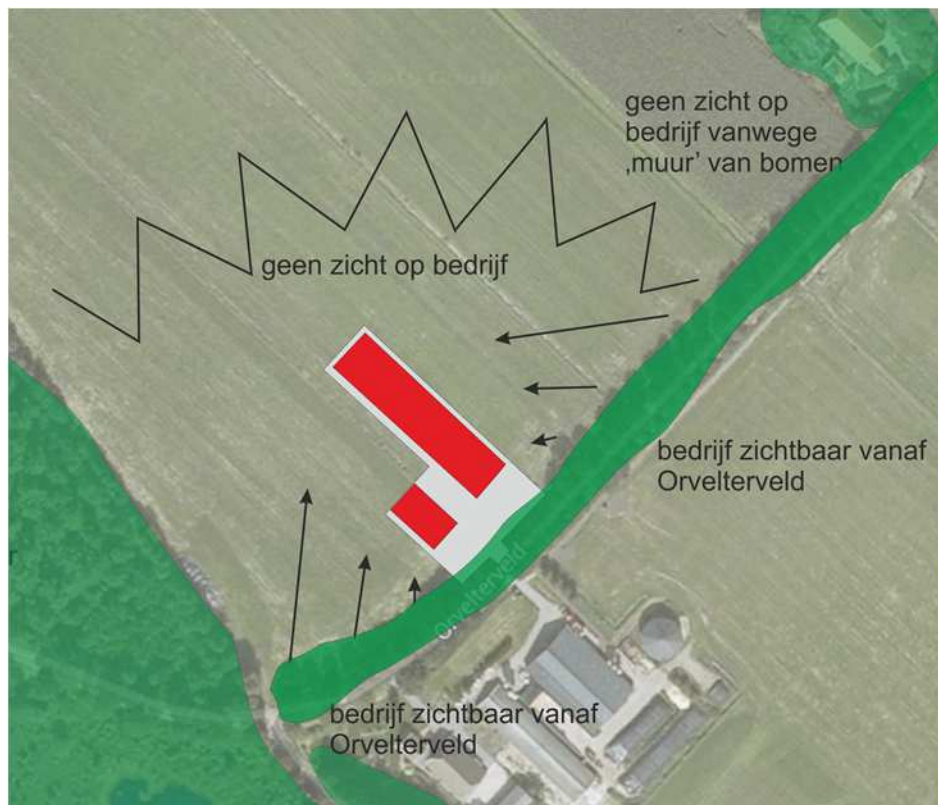
De stuifzanden en heiden representeren een gebiedstype dat verweven is geweest met het vroegere cultuurlandschap en de agrarische exploitatie uit de eerste helft van de 19e eeuw. Zij vormen het laatste restant van de zogenaamde 'woeste gronden' die werden gebruikt voor extensieve begrazing. Resten van stuifzandgebieden zijn het Mantingerzand, het Balingierzand, het Hullenzand, het Groote Zand, delen van het Hijkerveld en het Orvelterzand. Het Balingierzand heeft een waardevolle 'levende' stuifzandkern. De stuifzanden kennen een onregelmatig reliëf. De stuifzandgebieden zijn veelal in bezit van natuurbeschermingsorganisaties (uit: Landschapsbeleidsplan 2012).

5. Ruimtelijke analyse

De beoogde nieuwbouwlocatie ligt in een open en grootschalig, intensief gebruikt agrarisch cultuurlandschap. Vanwege de afwisseling van bos-heide en open agrarische gebieden, heeft het toch een vrij besloten karakter. Het zicht op de bouwlocatie is vrij beperkt. Het zicht vanaf de Orvelterveld in zuidelijke richting wordt grotendeels weggenomen door de 'muur' van stammen van de laanbomen. Het zicht vanaf de Orvelterveld aan de zuidzijde is beperkt vanwege de ligging nabij opgaand bos. Zicht vanaf de oostzijde wordt weggenomen door de boerderij met stallen. Er is geen zicht op het plangebied vanaf de westzijde omdat er geen wegen liggen direct ten westen van het gebied. Op onderstaande afbeelding wordt de ruimtelijke analyse van de wenselijke situatie weergegeven.

Conclusie;

Ondanks de schaal van de beoogde nieuwbouw en de openheid van het agrarische cultuurlandschap, is de zichtbaarheid van de nieuwe stal zeer beperkt vanwege de ligging achter bos en de afschermdende werking van laanbomen.

Ruimtelijke analyse van het nieuwe erf.

6. Uitgangspunten voor landschappelijke inpassing

6.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden uitgangspunten geformuleerd die bijdragen aan het opstellen van het erfinpassingsplan.

6.2 Wat zegt het gemeentelijk beleid?

De gemeente Midden-Drenthe beschikt over een actueel Landschapsbeleidsplan met als titel Landschapsbeleidsplan 2012. Over landschappelijke inpassing van bedrijven zegt het landschapsbeleidsplan het volgende;

Om het landschappelijke karakter van de gemeente Midden-Drenthe te behouden is het belangrijk om bedrijven landschappelijk in te passen. Bij de landschappelijke inpassing wordt rekening gehouden met de verschillende landschapstypes. Bijgebouwen worden achter het hoofdgebouw geplaatst en worden door middel van beplanting uit het zicht gehaald. Het beeldkwaliteitsplan buitengebied beschrijft hoe nieuwe ontwikkelingen kunnen worden ingepast. Hierbij wordt rekening gehouden met de aanwezige landschappelijke kwaliteiten. Per type landschap zijn er verschillende ontwikkelingsmogelijkheden.

6.3 Bedrijfsmatige uitgangspunten

Om in aanmerking te kunnen komen voor het predicaat 'vrije uitloopeieren' dient de inrichting van de kippenhouderij aan bepaalde eisen te voldoen. Eén van deze eisen is de aanwezigheid van 'groen' in de scharrelzone buiten.

De eigenaar bewoont een bedrijfswoning net ten zuiden van de uitbreidingslocatie. Door de voorzijde niet achter dichte opgaande beplanting te zetten, houdt hij zicht op de voorzijde van het erf.

6.4 Overige uitgangspunten

- Er wordt gebruik gemaakt van streekeigen, inheems plantmateriaal
- Houtsingels worden beheerd als hakhoutsingel

6.5 Conclusie

Vanuit de ruimtelijke analyse is gebleken dat de zichtbaarheid, en dus de beleefbaarheid van de nieuwe stal vrij beperkt is. De absolute noodzaak om erfbeplanting aan te leggen om zicht op de stal weg te nemen ontbreekt. Vanuit de kippenhouderij worden er wel eisen gesteld aan de aanwezigheid van 'groen'. Het erfinpassingsplan is opgesteld aan de hand van de volgende uitgangspunten;

- Aanbrengen groen langs de lange zijden van de stal
- Nieuwe agrarische bebouwing mag zichtbaar zijn in het landschap; het hoeft niet 100% weggestopt te worden achter groen;
- Weinig fraaie objecten, zoals keerwanden e.d. bij voorkeur wel inpassen d.m.v. beplanting
- Gebruik inheems plantmateriaal
- Hakhout is een passende beplantingsvorm in het jonge ontginningslandschap
- Beplanting bestaat uit rationele beplantingsvakken

7. Erfbeplantingsplan

7.1 Het plan

Op onderstaande afbeelding wordt de landschappelijke inpassing van de nieuwe bebouwing gepresenteerd. De nieuwe beplanting bestaat uit:

- Struweelrand, afwisselend 2 en 3 rijen beplanting, groepsgewijs langs de randen van het perceel

7.2 Motivering

Er is gekozen voor lijnvormige, onderbroken beplantingsvlakken. Deze min of meer rationele beplantingsvorm is passend voor het jonge ontginningslandschap maar 'verstopt' de nieuwbouw niet volledig achter een 'muur' van groen. Door de afwisseling krijgt de struweelrand meer structuur dan een aaneengesloten struweelrand.

Voorstel voor landschappelijke inpassing van de nieuwe gebouwen

8. Inrichting en beheer

De inrichting en het vervolgbeheer bepalen sterk het aanzien van de beplanting rondom het nieuwe erf. In onderstaande tekst wordt ingegaan op inrichting en beheer van de beplanting.

8.1 Inrichting

Er wordt struweelrand aangelegd die bestaat uit verschillende beplantingsvakken aan de rand van de bebouwing. Het assortiment van de struweelrand bestaat uit (gelijk gemengd) veldesdoorn, hazelaar, Gelderse roos, wilde liguster, krent, lijsterbes, berk, sleedoorn en boswilg. Het assortiment van de hakhoutsingel bestaat uit (gelijk gemengd) boswilg, berk, zomereik, veldesdoorn, linde, lijsterbes en esdoorn.

Algemene plantinstructie voor bosplantsoen (hakhoutsingel en struweelhaag)

1. Het aanplanten van een houtwal of singel kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest.
2. Voor de aanplant wordt vaak gekozen voor 3-jarig bosplantsoen met de maat 80-100 cm hoogte.
3. De te beplanten oppervlakte dient te worden bewerkt, dit kan door frezen en/of planten in bewerkte grond.
4. Let op dat u niet te diep plant. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat (houd de grond op de schop), plaats het plantsoen zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.
5. Indien u niet direct alle bomen en/of struiken kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen en/of struiken tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

Specifieke plantinstructie

1. Plant de houtsingel of houtwal in rijen aan met een plantafstand van bij voorkeur 1,50 bij 1,50 meter.

2. Boomvormers dient u in het midden van de singel aan te planten, struiken aan de randen.

8.2 Beheer

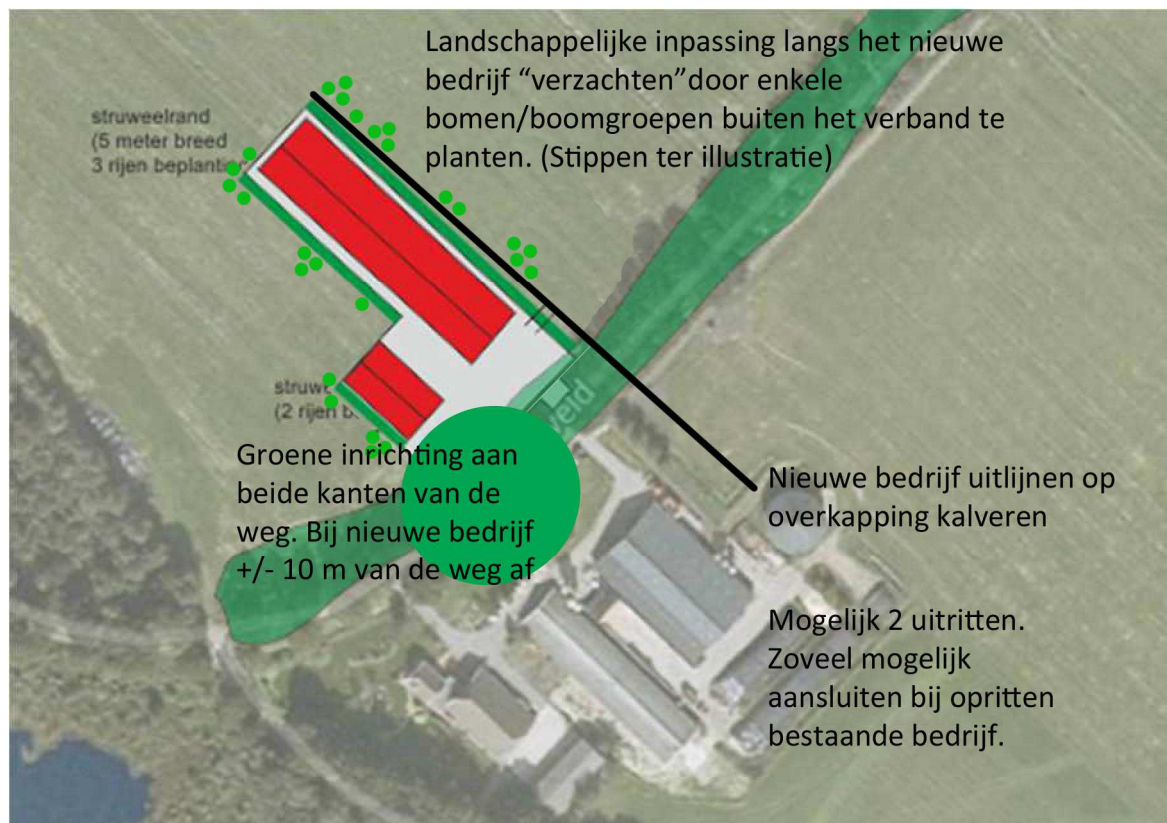
Hakhoutsingel

De singel wordt beheerd als hakhoutsingel. Goed onderhouden houtwallen en houtsingels bestaan uit een boom-, kruid- en struiklaag. Na ongeveer 5-6 jaar zullen de takken in de houtsingel of wal elkaar gaan raken en dient er waar nodig gesnoeid en gedund worden. Na 10 jaar is de eerste keer onderhoud noodzakelijk. De meeste houtsingels en houtwallen worden als hakhout beheerd en tussen de 10-12 jaar afgezet. Afzetten betekent dat de bomen en struiken tot 10 à 20 cm boven de grond worden afgezaagd. De bomen en struiken groeien uit zichzelf weer uit.

geraadpleegde literatuur

- Landschapsbeleidsplan Midden-Drenthe. 2012. Eigen uitgave Gemeente Midden Drenthe.

Bijlage

Gemaakte opmerkingen t.a.v. eerste ontwerp.